محل اداره :

درسعادتده باب عالی جوارنده
دائرهٔ مخصوصه

صراط مستقیم

۱۳۲۶

اخطار :

مسلکمزه موافق آثار جدیده مع المنونیه
قبول اولنور.
درج اولنمیوب آثار اعاده اولنماز

دین، فلسفه، علوم، حقوق، ادبیاتده وسیاسیاتده وبالخاصه کرك سیاسی وکرك اجتماعی ومدنی احوال مشئومه اسلامیه‌ده بحث ایدر وهفته‌ده بر نشر اولنور.

آبونه بدلی

	سنه‌لکی	التی آیلغی	
ممالك عثمانیه ایچون	۸۰	٤۰	غروش
روسیه «	٦٫٥	۳٫٥	روبله
سائر ممالك اجنبیه «	۱۷	۹	فرانق

صاحب ومؤسسلری :
ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب

تاریخ تأسیسی
۱۰ تموز ۳۲٤

درسعادتده نسخه‌سی ۵۰ پاره در

قیرلمه‌دن مقوا بورو ایله کوندریلیرسه سنوی
۲۰ غروش فضله آلنیر

عدد : ٦۸ | ۱۰ ذی‌الحجه ۳۲۷ پنجشنبه ۱۰ کانون اول ۳۲۵ | اوچنجی جلد

ايسه‌ده سائر اهل كتابدن سؤال وسماع ايله مسموع ومعلوملرى اوله‌بيلير لكن اجرام‌علويه‌ده مفروض‌اولان‌دوابى كتب‌سماويه‌دن‌هيچ بركتاب ناطق اولمديغى جهتله زمان نزول آيتده كيمسه‌نك مسموع ومعلومى دكلدر . سالفاتلويج اولديغنه كوره ذكر اولنان قرينهٔ عقليه سورهٔ شوراده‌كى [دابه] يى معناى مجازى‌يه صرفه قرينه اولديغى كبى [فيهما] ضمير تثنيه‌سنى‌ده ظاهرندن تغليب ويامجازعقلى‌يه صرفه قرينه اولنجه‌مقالهٔ عاليكمزدن يتمش‌سكزنجى سطرندن ٩١نجى سطرينه وارنجه‌يه قدر ايراد ايتديككز اعتراضك عدم ورودى مستبان اولور . زيرا سورهٔ بقره‌ده‌كى [وبث فيها من كل دابة] آيت كريمه‌سى ظاهرينه مطابق قرينهٔ عقليهٔ مذكوره انضماميله‌سورهٔ شوراده‌كى [فيهما] ضمير تثنيه‌سنى ظاهرندن صرفه قرينهٔ معتبره اولمغله سورهٔ شوراده‌كى آيتك صراحتى قرينه‌سيله سورهٔ بقره‌ده‌كى [فيها] ضميرينى [اى فى‌هذه المذكورات] ديه سموات‌وارضه‌ارجاعك عدم صحتى آشكار اولور چونكه معلوم عاليلرى اولديغى اوزره [اذا دارالضمير بين‌القريب والبعيد فالاصل ان يرجع الى‌القريب] قاعدهٔ عربيه‌سى موجبنجه سورهٔ بقره‌ده‌كى [فيها] ضميرينى قريبى بولنان [فاحيي به‌الارض بعدموتها] فقرهٔ جليله‌سنده‌كى [الارض] ه ارجاع اصل ايكن صدر آتيده‌كى [ان فى‌خلق‌السموات والارض] قول جليلنده بولنان سموات وارضه ارجاع خلاف‌اصل اولديغى كبى‌قرينهٔ عقليهٔ مذكوره‌يه مغايردر .

قرائن شرعيهٔ مشروحه كبى برده قرينهٔ عقليهٔ‌مذكوره قائم‌ايكن سورهٔ شوراده ذكر اولنان آيت بعض اجرام علويه‌نك مسكونيتنه قطعا دلالت ايتمديكندن مسكونيت اجرام مسئله‌سى خبر صادقك ايكنجى نوعندن دخى مستفاد دكلدر .

* * *

الفاظ مزينه ايله قدسلى‌على رضا الذشاشيبى افندى نامنده برذات جانبندن‌دخى‌مطالعات مسرودهٔ‌سابقه‌مزه‌قارشى مزيفانه برندای‌اعتراض يوكسلمش‌ايسه‌ده‌صداى‌مذكور خفيف برباد‌صباى‌حقيقتك‌حبوبيله‌زائل اوله‌جغندن نظر اهميته آلنامشدر . اون سكز بيك عالم سوزمزدن حصروتحديد معناسى چيقارلمش اولمسى طوغريسى‌ادعا ايلديكى‌فطانتله متناسب كورمدك .

كثرتدن كنايه صورتيله عدد كثيرى تكلم كلام عربده شايع اولديغى كبى آيات كريمه واحاديث شريفه‌ده دخى جاريدر .

انس وجندن حسابيونك عدو احصا ايده‌ميه‌جكى بنجه عوالمك وجودى عقلاً جائز وممكندر . عوالم ممكنه حد معينده طورماز معناسنجه غير متناهيدر حقيقتده ونفس‌الامرده متناهيدر .

كتب كلاميه‌ده بسط اولنان برهان تطبيق وبراهين سائره ابعادك تناهيسنه دلالت واضحه ايله‌دلالت ايتمكده‌در. عدو احصاسى اللهدن ماعدا كيمسه‌نك مقدورى اولميان عوالمك امكانندن اجرام علويه‌نك حيوان ايله مسكونيتنك وقوعى لازم كليوب همان امكانى لازم كلور بحث ونزاعك امكانده اولميوب وقوعده اولديغى دفعات ايله مسرور ايتمشدر ، بناءً على هذا مشاراليه قدسلى على رضا افنديمك اعتراضات ثلاثه‌سى اشارات سابقه‌مز ايله برطرف اولمش دردنجى اعتراضى‌دخى شوصورتله مندفع بولنمشدر. وما اوتيتم من‌العلم الا قليلاً

بولوادين مدرس يونس فراده

احمد وهبى

بيك بر حديث شريف

جامع وشارحى مرحوم محمدعارف بكك مخدوملرى دوقتور نجم الدين عارف وجلال الدين عارف بك افنديلره :

پدر عاليلرى مرحوم مغفور محمد عارف بك (نورالله قبره) حضرتلرينك بنيان ديانتى تشييد و اعضاى اسلاميتى توحيد؛ حجرات مريضه‌يى تشفيه وذرات ميته‌يى‌تصفيه مقصد خيرمرصديله جمع وشرح بيوردقلرى « بيك بر حديث شريف » كتاب مستطابنك اهميت وعلويتى وحقيقةً مصرلى لطيف سليم پاشانك تقريظلرنده‌كى : (مرحوم مشاراليه عالم اسلاميتى دوچار ضعف ايدن مرضى تماماً كشف ايدوب بيلمش و علاجنى احاديث نبويه‌دن استنباط ايتمشدى) قولنك صدق وخالصيتى بعدالتتبع والتدقيق كماليله ظاهر وثابت اوليوريبور .

بويله مهم بر اثر يكتا ومستثنانك ـ اكر بشقه بر لسانه ترجمه اولنمامش ايسه ـ يالكز تركى‌العباره قالمسى عرب ، فرس ، كرد ، آرناوود .... الخ اقوام اسلاميه‌سنجه بالطبع مجهول قاله‌جق وتفرقه‌سى ذاتاً آز و اكثريتى اهل سنت والجماعت اولان قوم تركه بالضرور محصور بولنه‌جقدر .

حالبوكه كرك مرحوم مشاراليهك وكرك ـ كتابى مطالعه ايدنلر دها فضله اولمق اوزره ـ كافهٔ اهل ايمانك يانوب ياقيلديغى وحصولنى برآن اول ازدل وجان تمنى ودعا ايتدكلرى اتحاد مقدس اسلامينك ، فقير كزجه شمديلك ، مرحوم ومغفور حضرتلرينك اشبو اثرمبرورينى كافهٔ اقوام و على‌الخصوص علماى اسلاميه‌نك تنور و تنوير وتمعن وتبصير ايده‌بيله‌جكلرى السنهٔ قوميه اوزرينه ترجمه و تعميم صورتيله ساحه آراى ظهور اوله‌بيله‌جكى مأمول ونشر علوم اسلاميه ايسه (تعلموا وعلموا) كبى اوامر بى‌نهايهٔ نبويه‌نك تمام ايفاسيله معلول واقتطاف أثمار ، برچوق خبرصادقلر ايله بزلره مبشر ومنقول اولمغله هردرلو كم بضاعه‌لكمى چيكنه‌يه‌رك محضا امت ناجيهٔ نجيبهٔ اسلاميه‌نك شوتفرق وتشتتنك ـ ولوقسماً اولسون ـ توحيد ويا تهيئهٔ توحيدينه خادم اوله‌بيله‌جك لسان عربى‌يه تعريبى تصور ايتدم ايسه‌ده اعلام معلوم خطاسنه معروض قالمامق ايچون بو آنه دكين كتاب مذكور عربجه‌يه نقل ايديلوب ايدلديكنى استفسار و عين زمانده لسان عذب‌البيان فارسى‌يه ترجمه اولنمسى ايچون شبان دوربينان فرسه تشويقات لازمه ابذال بيوريلورسه پدر مرحومك روح پرسنوح

معطرلرينك زياده دلشاد اولهجغنى فضولى عرض ايلرم . اجيبونا وفقنا الله و اياكم وغفرلنا ولكم و لجميع المسلمين اجمعين بحرمة سيدنا وسيدالمرسلين .

قدسى على رضا
النشاشيبى

عالم اسلام

تعارف اهل اسلام

بومبايده منتشر فارسى العباره [اصلاح] رسالهسنك صوك پوسته ايله كلان نسخهسى، شرق اقوام وحكومات اسلاميهسى بيننده براتفاق صورى ومعنوى وجوده كتيرمك مقصديله شهر مذكورده تشكيل اولنان برجمعيت اتحاديه حقنده شايان نظر دقت بعض تفصيلاتى احتوا ايتمكدهدر . برقاچ عصردن برى عالم اسلاميتى تهديد ايدن حادثاتك اسباب مهمهسى، سيئات اخلاق ومصائب نفاق اولديغى دوشونيلير ايسه بوجمعيت محترمهنك برآن اول نائل موفقيت اولمسى تمنياتى كوكلدن پك خالصانه صدورايدر. اهل اسلامك، اعصار سابقهده مظهر اولديغى انكشافات وترقيات عظيمه، برطرفدن عروة وثقاى ديانت واتحاده صارلمارندن، برطرفدن ده عدالت وفضيلته فرط رعايتلرندن ايلرى كلمشدى. تاريخ ميدانده . بز بومزايادن نهزمان نهقدر اوزاقلاشمش ، محكوم جهالت وبطالت قالمش ايسهك مهلكهٔ انعدام وانقراضهده اوقدر ياقلاشمشزدر. برزمانلر حال وحشت وبيكانكيده اماتهٔ ايامايدن اقوام، بوكون برجهان نورمعرفت ايچنده هردرلو لذائذ حياتدن استفاده ايدهرك شيرينكام اولمقدهدرلر . حالبوكه، انلر بومدارج فيض واقباله بزم ترك ايتديكمز حقايق رهبر اتخاذ ايدهرك چيقديلر ، شمدىده كوزلريمزى قماشديران ثروت وسامانلريله ، اولانجه نفوذ وعظمتلريله برسيل خروشان كبى اطرافه استيلا ايدوب كديييورلر . قوينك زبونى ازمسى برامر طبيعيدر. عجز وانحطاط ايچنده اولديغمز بويله برصرهده دخى آتئ قريبى دوشونمز ، مبناى احتراصات واغراض اوزرينه مؤسس دعوالرايله اوغراشهرق تشتت قوادن بشقه برشيئه چاليشمزسهق حالمز نه اولور .

بونقاطى تأمل ايدن اصلاح كمال تأثرله ديوركه : [شكستهپا وتهى دست كيرمك ايستديكمز بازار مدنيتده كسب نفوذ واعتبار ايتمك ايچون متحداً كمال وقوف وفعاليتله چالشملىيز .] پك طوغريدر.

آسيا اقوام وحكومات اسلاميهسنك احوال حاضرهلرى ايلهدولتمزك مسلك معلوم مسالمتپروريسى ، صلح وآسايش جهانه خادم بويله بر مقارنتك حصولنه مساعد بولنديغندن بوخصوصده بذل مقدور ايدن ارباب حميتك مساعيسى ثمرهدار اولهجغى شبههسزدر . دولت عثمانيه ايلهايران وافغانستان حكومتلرى آرهسنده حاصل اولهجق براتحاد ضمنىٔ معنويدن، برتهارفدن هيچ بر محذور سياسى تصور اولنهماز، بالعكس بوصورت ائتلاف ، محافظهٔ حقوق وبالنتيجه تأمين ترقيات ايليهرك صالح وصلاح عالمه يكى برميزان اعتدال تشكيل ايدهجكندن فوائد عديدهيى حائزدر . بومياندە اوچ سنهلك اقامتى اثناسنده ايران كار پرداز اولى مفتاح السلطنهنك وجوده كتيرمكه موفق اولديغى [انجمن مقدس وطن خواهان] عنوانى جمعيت اتحاديهنك صورت اجتماعى عرض ايدهلم .

كچن رمضان شريفك ١٩ نجى كيجهسى بيك بش يوزقدر ايرانى وسائردن اعاظم مسلمين ، دولت عليه باش شهبندرى جلال الدين بك نامنه شهبندر وكيلى محمود بكده حاضراولديغى حالده بومبايك مكلف برمحفلنده اجتماع ايتمشلردى . انجمنك رئيس منتخبى بولنان معتبران اسلامدن حاجى شيخ ابوالقاسم اولا قيامايدهرك شومألده برنطق ايراد ايتدى :

« معلومدركه بورايه آسياحكومات اسلاميهسى بيننده تأسيسنه خواهشكر اولديغمز اتفاق وتعارفك اساسلرينى حاضرلامق ايچون كلدك . بوامرمهمك حصولنه جميتمز دائما ساعى وخادم اولمغه قرار ويرمشدر . بز بوراده نه قدر اخوته رعايت ايدر ، آثار فعاليت كوسترر ايسهك ديكر قرداشلرمزده بزه اومرتبه شوق ومسرتله اشتراك ايدرلر. مجلسمز ايران كارپرداز اولى مفتاح السلطنه حضرتلرينك برثمرهٔ تشويق ومجاهدهسى اولديغى جهتله ملتنى سون هرصاحب حميتك كندىلرينه بيان تشكرات ايدهجكى طبيعىدر . بزم شمدى صرف ذهن وفكر ايتمكده اولديغمز بومقصد مقدسك حصولنه هرطرفجه چاليشلمقده اولديغى كوريلىيور . نته كيم عثمانلى قرداشلرمز حقمزده هيچ برمساعدهيى دريغ ايتمديلر . الك كدرلى زمانلرمزدهمعاونتمزه شتاب ايدرك پك قيمتدار اولان دوستلقلرى ايله ، علوهمتلرى ايله بزى منتدار ايلديلر. على الخصوص دولت عليهٔ عثمانيه باش شهبندرى جلال الدين بك افندى حضرتلرى دائما غم وشاديمزه اشتراك ايتمكدهدر . سلطان محمد خان خامس حضرتلرينك جلوس همايونلرينى تبريك اثناسنده ايرانيلرك مظهر اولدقلرى حسن قبول والتفاتده بيوك برنشانهٔ توجه اولمغله ملت معظمهٔ عثمانيه يه قارشى مديون اولديغمز احتساسات شكر كذاريمزى عيناً بيان ايدرز .

مملكتمزه نعمت مشروطيتك عودتى خصوصنده سبق ايدن مظاهرتلوندن طولايى ده افغانستان مأمور سياسيسى غلام رسولخانه وسائر افغانلى وهندلى برادرلرمزه دخى عرض تشكر وجيبهٔ ذمتمزدر . حبل كرين اتحادى تقويه املىله بوكيجه بورايى تشريف زحمتنى اختيار بيوران حضارى كرامهده آيروجه عرض امتنان ايدرز. مأمول قويدركه بعدما مناسب محللرده وقت وقت بوكبى مجالسك تشكيل ايدلديكى نظر مفخرتله كوريلور. باعث اضمحلالمز اولان واحكام شرع شريفه موافق بولنميان نفاق وشقاقى ترك ايدهلم . نعمت اتحادى تقديس و تقدير ايدهلم كه سبب ترقى واعتلامزدر . كذا بزمله عقد ائتلافه تنزل بيوران بنكاله انجمن مسلمينى رئيسى شهزاده جهاندار ميرزا حضرتلرينهده تشكرات صميمانه مزى تقديم ايله بنكاله انجمن محترمنك ورئيس معظمنك سعادتنى الطاف الهيهدن تمنى ايدرز . »